

ELŐSZÓ

A közmondások régóta részét képezik nyelvünknek, alakjuk is igen változatos. Itt elsősorban a legismertebbeket mutatjuk be, ám olykor felvettünk ritka, régies vagy népies közmondásokat is, hiszen ismeretükkel jobban megérthetjük a szépirodalmi műveket, használatukkal pedig színesebbé tehetjük beszédünket.

A szólásokat, szóláshasonlatokat, helyzetmondásokat és közmondásokat az alábbi forrásmunkák nem mind különítik el élesen. Így a munkafüzetben is helyet kaptak szóláshasonlatok és helyzetmondatok is. Általában elmondható, hogy ezeknek az állandósult szókapcsolatoknak kötött az alakjuk, vagyis egyik szavuk sem helyettesíthető másikkal. A közmondások olyan széles körben ismert, bölcsességet, igazságot és tanulságot tartalmazó állandósult szókapcsolatok, amelyek könnyen megjegyezhetők és átvitt értelemben szállnak nemzedékről nemzedékre. A szólások képszerűen jelenítenek meg egy gondolatot, a szóláshasonlatok pedig összehasonlítást tartalmaznak.

A munkafüzetben 16 tematikus csoportban 34 feladatot szerepeltetünk, amelyek a közmondások alakjának és jelentésének ismeretét mérik fel. Ha az olvasó valamelyiket nem ismeri, bátran segítségül hívhatja akár az alábbi forrásmunkákat, akár más közmondásgyűjteményeket, sőt az internetet is.

A munkafüzetet elsősorban diákoknak ajánljuk az általános iskola 4. osztályától, hogy elmélyítsék tudásukat, valamint pedagógusoknak, hogy ötleteket merítsenek a tanórák gazdagításához. Emellett bárki számára izgalmas lehet a kötet, aki szeretné felmérni közmondástudását vagy bővíteni ismereteit.

A feladatok megoldásához javasolt szótárak

BÁRDOSI Vilmos: *Itt van a kutya elásva! Állatneves magyar szólások, közmondások szótára.* Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2018.

BÁRDOSI Vilmos: *Lassan a testtel! Emberi testrészek a magyar szólásokban, közmondásokban.* Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2013.

BÁRDOSI Vilmos: *Nincsen rózsza tövis nélkül. Növény-, virág- és gyümölcsneves szólások, közmondások szótára.* Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2019.

BÁRDOSI Vilmos: *Szólások, közmondások eredete. Frazeológiai etimológiai szótár.* Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2015.

BÁRDOSI Vilmos – CSOBOTHNÉ HEGEDŰS Mária: *Szólások és közmondások munkafüzet.* Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2012.

SZEMERKÉNYI Ágnes: *Szólások és közmondások.* Budapest, Osiris Kiadó, 2019.

T. LITOVKINA Anna: *Aki keres, az talál. Bibliai közmondások szótára.* Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2017.

T. LITOVKINA Anna: *Magyar közmondások nagyszótára.* Budapest, TINTA Könyvkiadó, 2005.

TÓTHNÉ LITOVKINA Anna: *Parömiológiai felmérés Magyarországon: milyen formában és változatban élnek a legismertebb közmondások, és mi határozza meg az ismeretüket.* *Magyar Nyelv*, 1996, 439–458.